

NORGES HØYESTERETT

Den 22. november 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Ringnes, Bergh og Østensen Berglund i

HR-2019-2174-U, (sak nr. 19-157468SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

A

B

(advokat Aksel Lønkvist Stumpf)

mot

C

Protector Forsikring ASA

D

(advokat Elisabeth Cecilie Gaarder-Hansen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om forståelsen av forskrift om elektronisk kommunikasjon med domstolene, ELSAM-forskriften, § 3a om registreringsplikt for advokater.
- (2) B og A tok i november 2018 ut stevning mot D, C og Protector Forsikring ASA med krav om prisavslag etter kjøp av fast eiendom. Stevningen ble inngitt gjennom domstolenes nettportal, Aktørportalen. Advokaten som ble oppgitt som prosessfullmektig for de saksøkte, var ikke registrert i Aktørportalen, og mottok derfor ikke varsel om stevningen eller pålegg om tilsvarende. Tingretten henvendte seg muntlig til prosessfullmektigen etter at tilsvarende fristen var gått ut. Deretter ble stevningen oversendt per post. Tilsvarende ble inngitt to uker senere, sammen med begjæring om oppfriskning for fristoversittelse knyttet til fristen som var satt i Aktørportalen.
- (3) Vest-Telemark tingrett avslo begjæringen om oppfriskning og avsa 13. mars 2019 fraværdom hvor D, C og Protector Forsikring ASA sammen ble dømt til å betale 400 000 kroner, samt sakskostnader, til B og A.
- (4) D, C og Protector Forsikring ASA anket fraværdommen til Agder lagmannsrett.
- (5) Agder lagmannsrett avsa 7. oktober 2019 kjennelse med slik slutning:

«C og D og Protector Forsikring ASA gis oppfriskning for fristoversittelse i Vest-Telemark tingretts sak 18-174978TVI-TELE, og tingrettens dom av 13. mars 2019 oppheves.

Sakskostnader for lagmannsretten tilkjennes ikke.»

- (6) *B og A* har anket kjennelsen til Høyesterett. De har i korte trekk vist til at advokater har plikt til å registrere seg i portalen, og at det ikke var grunnlag for oppfriskning.
- (7) *D, C og Protector Forsikring ASA* har inngitt tilsvaer hvor det er anført at lagmannsrettens kjennelse er korrekt.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken er en videre anke over kjennelse og utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle rettslige forståelse av en skreven rettsregel, jf. tvisteloven § 30-6.
- (9) Gjennom ELSAM-forskriften er det lagt til rette for elektronisk kommunikasjon mellom domstolene og advokatene. Kommunikasjonen skjer gjennom bruk av en nettportal, Aktørportalen, som er tilgjengelig fra domstolenes internettsider. Formålet med portalen er blant annet ensartet saksbehandling og mer effektiv samhandling mellom aktørene i rettssystemet.
- (10) Den 15. september 2018 ble det obligatorisk for advokater å benytte Aktørportalen ved kommunikasjon med de alminnelige domstolene i sivile saker, og fra 4. oktober 2019 gjelder det samme i straffesaker. Om plikten til å benytte portalen heter det i ELSAM-forskriften § 3a første og andre ledd:
- «Advokater og autoriserte advokatfullmektiger plikter å registrere seg som bruker i nettportalen og kommunisere gjennom nettportalen med domstolene som omfattes av forskriften.**
- Plikten etter første ledd inntreer når vedkommende opptreer som prosessfullmektig i skjønns- eller tvistesak etter § 2 bokstav a, opptreer som forsvarer eller bistandsadvokat i straffesak etter § 2 bokstav a, eller framsetter krav om salær etter § 2 bokstav b, såfremt den tekniske løsningen åpner for det.»**
- (11) I medhold av tredje og fjerde ledd kan domstolene beslutte at portalen skal benyttes også i andre saker, eventuelt ikke benyttes.
- (12) Spørsmålet i denne saken er på hvilket tidspunkt registreringsplikten i § 3a andre ledd inntreer, nærmere bestemt hvordan uttrykket «opptreer som prosessfullmektig» skal forstås.
- (13) De ankende parter har anført at plikten til å registrere seg i Aktørportalen som utgangspunkt påhviler alle advokater som er registrert som praktiserende advokat hos Tilsynsrådet for advokatvirksomhet, og i alle fall advokater som håndterer prosessvarsler etter tvisteloven § 5-2. Det er anført at forskriften må forstås slik at den ikke bare omfatter advokatens egne henvendelser til domstolene, men også henvendelser fra domstolene og andre advokater.
- (14) Ankeutvalget er ikke enig i dette.
- (15) Det fremgår av ordlyden i bestemmelsen at det i sivile saker er en forutsetning for registreringsplikt at advokaten opptreer som prosessfullmektig. Allerede dette vilkåret tilsier at ikke alle praktiserende advokater vil være registreringspliktige, idet en rekke advokater ikke tar oppdrag som prosessfullmektiger i sivile saker for domstolene.
- (16) Videre kan det ikke være tilstrekkelig at advokaten har representert en part utenomrettslig, for eksempel ved å besvare et prosessvarsel. Det er ikke gitt at et prosessvarsel følges opp med stevning, eller at den som har besvart et prosessvarsel skal opptre som prosessfullmektig

under en eventuell senere retts sak. Eventuell forutgående kontakt mellom advokater i en tvistesak er derfor uten betydning for registeringsplikten. Bestemmelsen i § 3a om registreringsplikt må her ses i sammenheng med ELSAM-forskriftens virkeområde, som er angitt slik i § 2:

«Forskriften gjelder elektronisk kommunikasjon i nettportalen og ved systemintegrasjon

- a) mellom domstolene og aktører i sivile saker, saker som er reist for jordskifteretten og straffesaker**
- b) ved krav om salær fra det offentlige fremsatt overfor domstolene»**

- (17) Etter utvalgets syn er det klart § 2 og § 3a må forstås slik at forskriften regulerer kun kommunikasjonen mellom domstolene og aktørene. Plikten til å registrere seg som bruker av Aktørportalen kan derfor etter gjeldende regelverk ikke inntre før en sak er brakt inn for domstolene.
- (18) Det er imidlertid ikke tilstrekkelig at saken er brakt inn for domstolen. En advokat som ikke er registrert, vil ikke motta varsel om saken gjennom Aktørportalen. Registreringsplikten må derfor knyttes til det tidspunkt hvor vedkommende advokat selv skal kontakte domstolen. En slik forståelse er lagt til grunn i Prp. 62 L (2017-2018) Endringer i domstoloven mv. (elektronisk kommunikasjon mv.) hvor det i punkt 3.1.4 er vist til at plikten til å registrere seg «inntre på det tidspunkt *vedkommende skal kommunisere med en domstol* som benytter Aktørportalen.» (Utvalgets understrekning).
- (19) Utvalget tilføyer at også domstolenes interne retningslinjer, utarbeidet av Domstoladministrasjonen, forutsetter at registreringsplikten først inntre når en advokat skal samhandle med domstolene. Utvalget peker på at det fremgår av retningslinjene at domstolene ved søksmål mot stat, kommune eller selskaper, herunder forsikringsselskaper, må være særlig oppmerksomme på at en som har opptrådt forut for rettslig behandling av saken, ikke nødvendigvis vil ha fullmakt eller anledning til å opptre som prosessfullmektig for retten. Det er derfor lagt til grunn at eksempelvis forsikringsselskaper skal behandles som selvprosederende inntil forkynningen av stevning er vedtatt, slik at forkynning må skje etter de alminnelige reglene i domstoloven.
- (20) Når en advokat ikke er registrert som bruker, kan domstoler som skal forkynne dokumenter for advokaten, be advokaten om å registrere seg i portalen. Slik reglene nå er, må dokumentene forkynnes per post dersom advokaten likevel ikke gjør dette. Først når advokaten skal foreta en prosesshandling, oppstår det etter forskriften en rettslig plikt til å registrere seg.
- (21) På denne bakgrunn finner ankeutvalget at lagmannsretten korrekt har lagt til grunn at registreringsplikten etter ELSAM-forskriften først inntre når en advokat skal foreta en prosesshandling overfor domstolene.
- (22) Ankeutvalget tilføyer at ELSAM-forskriften § 9, som fastslår at all informasjon i enhver sak som er omfattet av forskriften § 2 kan sendes elektronisk, forutsetter at advokaten allerede er registrert som bruker av Aktørportalen. Bestemmelsen hjemler derfor ikke adgang til å forkynne en stevning med pålegg om tilsvarende for en advokat som ikke er registrert i portalen. Utvalget viser til at en annen løsning vil innebære at sentrale frister det er knyttet fraværsvirkninger til kan løpe uten at advokaten er gjort kjent med fristen, noe denne saken

illustrerer. Den uheldige omstendighet at det teknisk er mulig å forkynne stevning med pålegg om tilsvar til advokater som ikke er registrert i Aktørportalen, kan ikke lede til en annen løsning.

- (23) Lagmannsretten har etter dette korrekt lagt til grunn at stevningen og med pålegg om tilsvar skulle vært forkynt etter de alminnelige reglene om forkynning utenom Aktørportalen. Slik forkynning skjedde først 8. januar 2019, og tilsvar ble inngitt innen alminnelig tilsvarsfrist på tre uker. Som det fremgår av lagmannsrettens kjennelse, er derfor tingrettens fraværdom avsagt med urette. Det følger da av tvisteloven § 16-12 første ledd andre punktum at de ankende parter har krav på oppfriskning, slik lagmannsretten har kommet til.
- (24) Anken skal etter dette forkastes.
- (25) De ankende parter har lagt ned påstand om sakskostnader på 5 000 kroner, som tilkjennes, jf. tvisteloven § 20-2 første og andre ledd.
- (26) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G:

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler B og A – én for begge og begge for én – 5 000 – femtusen – kroner til D, C og Protector Forsikring ASA i fellesskap, innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne kjennelse.

Espen Bergh
(sign.)

Arne Ringnes
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Dokumentet er i samsvar med originalen:
Anne Brit Lea